

## MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, December' 17-dikén 1819.

## Frantzia Ország.

Dec. 2-dikán hozzá fogtak a' két Kamarák a' magok' organizálásához, melly azt teszi, hogy ezen ülésék' elvégződéséig tartandó Biztosságokat 's Titoknokokat választottak magoknak. Titoknokká választották Herceg Doudeauville, Gróf Rapp, Marschal Beurnouville, 's Vicegróf Moutmorency. Az után a' Királynak küldendő Köszönetkészítésre rendeltetett egy Biztosság. — A' Követek' kamara'nak több dolgot adott annak organizálása Abbé Gregoire miatt. Hozzá fogván *Angles* nevű legrégibb Követnek előlülése 's a' négy legfiatalabbaknak titoknokkodása alatt a' sorsvonáshoz, történetből leg előbb is az Abbé Gregoire neve jött ki. *Marcellus* a' bal oldalról felkiáltott, hogy Gregoire nem lehet Titoknok, mert még *verifikáltatva* sinsz mint a' kamara' tagja. Erre nagy lárma lett, mellyt alig esendesíthetett-le az Elölülő, annyira, hogy volsolásra bocsáthassa a' kérdést. A' votumok' többsége úgy ütötte ki, hogy Gregoire most még nem lehet Titoknok. Generális Dumarcay, egy Stentor torkú ember, 's Gregoirenak egy nagy pártfogója felszaladt a' katedrába 's protestált, hogy az Elölülő nem jól tette-fel a' kérdést, mert azt csak úgy kell érteni, hogy az olyan Követ, a' ki még a' hitet le nem tette, nem lehet a' kamara' Titoknokja. — Továbbá ezen nevek is kijöven, Puy és Beugnot, némelylek a'

bal oldalról felkiáltottak: hogy ha Gregoire nem lehet Titoknok, ezek se lehetnek, mert ezek se' tették még le a' hitet. — *Barthe-Bastide* (a' jobb oldalról): A' votizálás csak Gregoart illette. — *Manuel*, *Dumarcay*, 's mások egyessermind (a' bal oldalról): „A' mi egynek „törvény, a' másnak is törvény; egyenlőnek kell ennek lenni mindenekre nézve.“ — Így is lett a' dolog. A' bal oldal g'őzedelmeskedett. A' tagok, kik még fel nem esküdtek, mint kiszorítottak a' kamara' Cancellariájából. Ezen ülés reggélitől este déli 12 óráig tartott, a' minddig mind a' 9 Cancellariák vagy Biztosságok' tagjai hiválosztatván, vége lett a' tanátskozásnak. — A' Constitutzionel lý megjegyzéssel emlékezik ezen első ülésről: — „A' tsatázás plánuma, mint látjuk, el van intéztetve; holnap el fog kezdődni a' esatázás is. A' Követek nagyon kevés számmal voltak jelen ezen első ülésben, A' közép pad nagyon üres volt. Sokan elpártoltak onnét, ki a' jobb ki a' bal oldalra, vagy padra. Oda mentek p. o: *Lainé*, *Ravecz* 's mások; ide pedig az új Követek többire mind, p. o: *Sebastiani*, *Mechin*. Egy különös csoportban a' bal és közép pad között ültek öt Doktorok (ezeket talám Tudákosoknak lehetne nevezni, mert azért kapták ezen nevet, hogy minnyájan a' tudományos világba, tartozó emberek, mint nevezetesen *Royer-Collard*). A' Ministerok padján csak *Pasquier* és *Portal* voltak jelen. — (Ezen nevezetek most

is fennállanak a' Követek' kamarájában, 's az értetik rajtok mint régen értegett, u. m.: *Centrum* vagy *Has*, ez a' Ministerekkel tartó rész; mindjárt e' mellett balra a' Doktrinairek' padja; azután még jobban balra, a' Liberálisok' padja; ezeknek éppen a' bal szárnya, az Independensek' padja. A' *Centrum* hoz képezt jobbra ülnek, legközelebb azok, kik most a' *Royalistákkal* majd a' Ministerrálsokkal tartanak, vagy Fél-royalisták; ezután jobban jobbra az egészen *Royalisták*; 's a' kik ezeknek is a' jobb szárnyokat teszik, *Ultraroyalistáknak*, vagy röviden *Ultráknak* neveztetnek).

Némelly figyelmezők előtt nagyon szembetűnő a' *Journal-des-Debates* nevű, különben egészen a' *Royalistákkal* tartani szokott újságban, ezen heves kibotsátkozás az első *Minister* ellen: — „Ne legyünk (úgy mond) semmi gyáva felelem' emberci; ne áldozzuk fel szabadságunkat a' hívségtelen sugallásoknak; a' Királytól vette Országunk a' maga *Constitútióját*, 's minthogy *Decazes* Ur bennünket oly állapotba helyeztetett, hogy a' kettejek között egygyiket, tudni illik vagy ötöt vagy a' *Constitútiót* kell választanunk, váloszszuk minden féltelmeskedés nélkül a' *Constitútiót*.

Ugyan ezen *Ujságlevél* így ír a' Párisban, a' *Törvényes és Orvosi Oskolákban* eléfordult lármáról: — „November 30. dikan ismét megújítani akarták a' *Törvényes Oskolában* az előbbeni bosszantó lármázást. Minekutánna *Portett* nevű *Professor* tanítását végezvén a' *kathedrából* leszállott volna, felment oda egy tanuló, 's patriotai virágotskákkal teljes beszédet tartván, azt jóvalotta, hogy készítsenek kérelmet a' *Követek' kamarájához* azeránt, hogy tartsa meg a' *Választási törvényt*, úgy mint eddig volt. A' tanuló sereg *in massa* felállván, két részre oszlott, 's a' nagyobb szám azt

kivánta, hogy az *Orátor* halgasson-el, a' másik rész pedig, hogy hallgattassék-meg. Az alatt a' *Dékány* a' láрма felől tudósítottván, bement az auditoriumba 's rangjához méltó hangon megmondotta a' tanuló sereg előtt, hogy a' *kathedrából* való beszéllésre csak a' *Professoroknak* van jussa, és hogy a' *Frantzia* törvények nyilván tilalmazzák azt, hogy politikai és egyéb tárgyak felett való tanátkozásra husznál több személylek, engedelem nélkül, összszegyülekezhessenek. — Ezen szavakat a' tanulóknak nagyobb része engedelmességgel meghallgatta 's követte is, hanem a' más rész a' *Cluny* nevű utzába menvén ott *Cancellariát* formált magának, a' végre, hogy a' kik a' dologban egygyetértének, a' kamarához készített írásnak, neveiket alája írják. —

Azóltá, hogy a' *Párisi* tanulók ezen rendtelenséget elkövették, oly paransólatot intézett a' tanulásra ügyelő *Biztoság* az *Elölülőnek* *Royer-Collardnak* aláírása alatt valamint a' *Törvényes* úgy az *Orvosi Oskolához* is: Hogy ennek utánna tsak a' *Professorok* és azon tanulók beszélljenek az *Auditoriumokban* (tanítói szálákban), a' kiket a' *Professor* megszollit. —

Felhozza ezen *Ujságlevél* azon lázasztó czédulákat is, mellyeket a' mesterkedők a' nevezett *Oskolák' falaira* felraggattak. Az egygyikben ezek mondatnak: „*Tanulók!* Szabadságaink fenyegettettek. A' *Constitúzió*, ez a' mi szabadságunk' palládiuma, legszentebb részében támodtatik meg. Csatoíjuk össze magunkat; nyilatkoztassuk ki bosszszankodásunkat a' törvényhozó kamara előtt, a' haza ellen törekedő mesterkedések ellen. Azon tanulók, kik a' *Követek' kamarájához* beadatandó kérelemben részesülni akarnak megjelenhetnek.... (itt megneveződik, hogy hol jelenhetnek-meg). — A' máso-

dik czédulának foglalata is majd hasonló ehhez. — Szavait ily intésen végzi az író: **Ministerek!** Ti a' menykövel, melynek elkergetője kezetekben van, esmeritek, 's még elfordíthatjátok rollunk: de ha ezután is úgy nem vigyáztok mint eddig, ha a' kezetekben lévő eszközökkel nem éltek, majd késő fog lenni. Ti is, mint mi, a' Legitimást, a' Constitúziót akarjátok; mondjátok-le tehát ártalmas systemátokról. Most nem a' néphez folyamodtak (így folytatja szavait a' *Journal des-Debats*) a' mesterkedő emberek, mint 1792-ben és 1895-ban, mert tudják, hogy a' nép ily sokáig megtsalattatván 's önnön hára által megtanítatván érdemek szerént tudja betsülni őket: tehát egyéb eszközökre fordították figyelmeiket. Párisban tudniillik két nagy tanulói intézetek találtatnak, egygyik a' törvényt-, másik az Orvoslást-tonulók' számára, kiknek száma a' 2000-ret felyül haladja. Ezekhez intézték lázszató szavaikat 's a' t.

### Nagy Britannia.

**Parlamentumi dolgok:** — Már tudja a' közönség azon tárgyakat, melyekre nézve a' Parlamentum rendkívül való módon összehívattatott. Novemb. 29-dikén L. Sidmouth a' felső háznak három, Lord Castlereagh pedig az alsó háznak két Jovallásokban (Billekben) elejkebe terjesztették azon eszközöket, melyeket az Országlószerék szükségeseknek lenni tart a' végre, hogy azon veszedelmek, melyek mostan a' nemzete fenyegetik, elháríthatassanak: — Az első Jovallás illeti a' *Lázszató Gyülesek*. Ennek foglalata szerént tovább is meghagyatik a' népnek az a' jussa, hogy összegyülekezhezzék 's kérelmeket készíthessen, vagy pedig a' közönséget illető tárgyakról tanátskozhassék, de a' következő feltételek alatt: Csak Egyházak

(Parokhiák) szerént és csak bizonyos napokon, melyeket a' Magistrátusok határozzanak-meg; ha valamely Egyház vagy Közönségbéli lakosoknak száma a' 10,000-ret felyül haladja, ekkor kerületek szerént (kissebb részekben) kell a' gyülesek tartani; nem engedtetik-meg, hogy egy napon több Közönségek tartsanak gyülesek; katonai rendel, zászlóval, és egyéb katonaczimerekkel öszszoseregelni nem szabad; egygyik Egyházba tartozó lakos a' másik Egyházbéli lakosoknak gyülesekben nem jelenhet-meg, pénzei, fogsággal, és transportáltatással való büntetés alatt. — Második Jovallás illeti a' Nyomtatásbéli viszszerélest: Censura nem fog ugyan ennek utánna is felállítatni, de minden két nyomtatott árkusnál nem nagyobb apróság politikai írásért olyan stempeladót kell fizetni, mint az Újságlevelekért, 's az ilyen írók zálog-pénzt köteleztetnek letenni, mint az újságírók, melly arról való bizonyosságul szolgál, hogy ha valamely tilalmas dolognak kiadásáért meg találnak büntettetni, a' büntetést megfizethessék; ennek felette, ha valamely író, *Libellusnak* (oltsárló írásnak) kiadásáért másodíkszer megpereltetik 's vétkesnek találtatik, ekkor *deportáltatás* is lehet a' büntetése: a' melly büntetés eddig csak akkor érdekelhetett valakit, mikor ötödíkszer rajta érték *Libellusnak* kiadásán; az ilyen könyvet el is vétetheti és letartóztathatja az ítélszerék. — Harmadik Jovallás érdekl azokat, kik *Lázszató* vagy *Istentelen* írásokat árulnak és terjesztenek-el. — Negyedik az oly bünösöket, kik elvádoltatván, úgy szoktak tselkedni, hogy egy törvényes időszakaszról a' más időszakaszra szokták, zálogpénznek letétele mellett, halasztani az ítélszerék előtt való megjelenést, melyből gyakran a' szokott következeni, hogy az alatt külömbkülömb

okokat találnak az igazság' kezei között való kimenekedésre. Most tehát a' jóválltatik, hogy ezen elhalasztási jussal ennekutánna ne bírjanak a' polgári bűnösök: hanem mihelyest' ezitáltatnak, azonnal kéntelenek legyenek az ítélőszéknek elejébe eléállani; csak az ítélőbírák bírhatnak azzal a' jussal, hogy ha helyes okot látnak reá, valakinek perét egy időről másra halaszthassák. — Végre az ötödik Jóvállás vagy Bill tárgyalza, vagy tilalmazza a' *Fegyverben való tilkos igyakorlásokat*, a' melly tekintetben ennekutánna megengedtetik, hogy a' Magistratusok házi vizsgálódásokat teshessenek, 's az elrejtett fegyvereket megkereshessék, hanem csak azokban a' Grófságokban tétethetnek ezen vizsgálódások, mellyekben ezekre a' Lord-Lieutenantok meghatározott engedelmet nyertek az Országléshéztől. — (Az ezen Jóvállások fellett folyt vetekedésekre még visszatérünk).

November 30-dikán éjjel azt a' nevezetes Jóvállást tették Marquis Lansdown a' felső, és Lord Althorpe az alsó házban, hogy meg kell vizsgálni a' nemzet' állapotját.

*Egyéb Summázat az Anglus Ejséglevelékből, Novemb. 30-ikáig:* — Cobbet magát és a' Paine Tamás koponyáját Nov. 24-dikén Liverpoolban egy társaság előtt bemutatta, jelentvén egyszerűs mind, hogy ezen nevezetes holt testnek egyéb részét letartóztatták a' harminczadón, addig míg meghatároztatik, hogy mitsoda vámot kell érte fizetni, minthogy a' *Tarifában* ez nintsen feltéve. Az ő barátjai nagy vendégséggel akarják Cobbetet Londonban fogadni. — Skotziában Kilmarnochan 15 ezer Radikálisokból álló népgyűlés tartott Nov. 20-dikán, 's közel két százan menvén fel az Oratori állásra, a' lerokadt

végezetre: de még sem esett se' nyak se' lábtörés.

A' Statesman említést tévén azon hírről, hogy Anglia és Spanyol Ország között Oltalmazó és Megtámadó Szövetség állott volna lábra, ily megjegyzéssel közli ezen hírt: — „Ha akkor, midőn az utóbbi Parlamentumi ülések alatt egész Anglia ellenzette annak a' Jóvállásnak megerősítetését, melly által az idegen szolgálatra való verbalás megtiltatott, minthogy az a' tilalom nem állhat fenn azon neutralitással egygyütt, mellyet Angliának a' Spanyol Ország 's az ő elpártolt Amériikai tartományai között folyó hadakozásra nézve tartani kellene: valyon hát már most hallgatni fog-e az Anglus nemzet, midőn azt látja, hogy az álorca letéteftödvén, nekünk az Amériikai Independensek ellen, akár hadbirtetéssel akár a' nélkül, háboruba kell elegyednünk? De talán azt fogják mondani Ministereink, hogy nálunk még eddig semmi hadakozásba való készületek nem tétettek — de hát nem juthat-e eszünkbe, hogy nem régen négy Linahajójink ezettek el a' Commodore Hardy vezérlése alatt Déli Amérika felé? Nem elegendő-e ezen hajós csoport arra, hogy az egész Independens tengeri erőnek megfeleljen? Arról se' kell elfelejtkeznünk, hogy Ministereink nem régen 12 ezer emberekkel számosították álló armádánkat. Igaz ugyan az, hogy ezen seregnek kialakításáról oly hirdetés tétett, hogy a' Radikálisok' megzabolázására volna határozatva: de hát oly fontosok-e ezen Radikálisoknak kicsapongásaik, hogy ily nagy fegyveres erőnek kiálltatását kívánnyák. Nem elég-ségesek valának-e a' minap néhány Polgári katonák arra, hogy egy nagy számú népgyűlést széllyel kergessenek. Ne csalják-meg tehát magokat az Amériikai Pat-

trifolták, hanem higgyék el azt, hogy Angliának ezen készületei ő ellenek vagynak intéztetve; bár a' Parlamentum is jól vizsgálja-meg a' dolgot, 's ne rendeljen költséget ily politikaellenvaló, ily igasságtalan és veszedelmes hadakozásra."

A' Bonaparte mellett régebbe volt Anglus Orvos Doktor Stockoe ellen Szent Ilona szigetén katonai ítéletet mondott-ki az ott lévő Lineabajó tisztjeiből álló hadi tanács, melynek a' lett kimenetele, hogy ő az Anglus Királynak minden szolgálataiból letéttetett, 's azután Angliába haza evezett. Az ellene felhozott vádak a' Morning-Chronicle szerént ezek voltak: hogy Napoleonnal a' közönséges orvosi egygyetértésen kívül magános egygyetértésben is lett volna; és hogy azon tudósításaiban, melyeket a' Bonaparte' egészsége' állapotjáról a' Kormányozóhoz Hudson Lowé hez tett, Bonapartét nem *Generális Bonaparténak*, hanem *Napoleonnak* vágy pedig a' *Betegnek* nevezte.

#### Német Ország.

A' Württembergi Rendek meghivatattak, hogy Januárius 15-dikére, a' Királyi fő és lakóvárosba *Stuttgardba* gyűljenek össze.

A' Monachiumi Politikai Ujság, Frantzia Czim alatt, de a' Német Országból Frantzia Országba ment kivándorlottakról, Dec. 9-dikén ekképpen irt: — „A' Frankfurthban September' 30-dikán kiadott Szövetségi Határozásoktól fogva mindenek, még magok a' revolutzió dolgozó írók is által láthatták, hogy Német Ország tovább nem maradhat az a' föld, a' hol ők a' magok plánumaik felett tanáskozásokat folytathassanak 's azoknak végrehajtásán dolgozhassanak: de azonban tsakugyan a'nak kell Német Országnak tovább is maradni, melynek számára

ők, ha bár idegen Országról is dolgozni akarnak, a' mint is hogy már gondoskodtak affelől is, hogy a' magok nem Német Országon nyomtatott irásaikat Német Országon mitsoda eszközök által botsáthassák köz kezekre. Bizonyos az, hogy nem soká a' Frankfurthi határozásoknak közönségessététtetése után, több Német Professorok, Litterátusok és Tanulók Frantzia Országba 's nevezetesen Straszburgha mentek, 's onnét azután némelyek Párisba mások Déli Frantzia Országba vették útjokat. Ezen emberek, kik névszerént esmertetnek, meg nem szüntek a' Német Országi 's még a' Frantzia Országi lékételenkedőkkel is közösülést tartani; tudva van, hogy Straszburghban Német nyomtató műhelyet akartak felállítani, melly célra már hét Német Betűszedők is érkeztek-meg, hogy az oly könyveket, melyek már most Német Országon ki nem nyomtattathatnak, Straszburghban nyomtattassanak-ki. Azon is mnnkálódni kezdtek, hogy ugyan ott egy Ujságot adjanak-ki, melynek levelei anuakutánna, onnét a' Rénus bal partjára által szállittatván, ekképpen a' Német tartományokon elszellesszenek. Hanem végezetre a' Frantzia Országlöszék mind ezekről tudósittatván, nem tsak hogy ezen Német Tudósoknak iparkodásaikat helybe nem hagyta, hanem megtiltatássokra is paraatsolatot küldött Straszburghba."

Ezen tudósítást, mint látszik, a' Párisban kijövő *Benommé* nevű újság-levelekből vette a' Monachiumi újság. Hanem akár honnét vette, bizonyos az, hogy a' Straszburgi újság azolta egyenesen lékelt azon erőssítés ellen, hogy Straszburgha a' Német Studensek, Professorok, és Könyvnyomtatók öszszegyülekeztvén, egy elsőbb korcsmában nagy költséggel élnének 's revo-

lutziós dolgokat követnének-el. Egyre-  
sen kimondva erőssit a' Straszburgi  
író, hogy ők ott semmi effélérről nem  
tudnak semmit, és a' Német Tudósok  
közzül Professor Görresen kívül másnak  
ottlétét még eddig eszekbe nem vették.  
(Ezen ellenmondó tudósítást a' Bavariai  
Közönséges Ujság is közli a' Straszburi-  
giból).

\* \* \*

Hamburgnak belső kikötőhelyé-  
ben nem régen egy csajka valami ágos-  
hoz, melly a' vizből ki nem látszott, hoz-  
zá csapódván elsüllyedett 's felettébb nagy  
ijedségre adott alvamatosságot, mint-  
hogy 10 hordó 's néhány láda egérkö  
volt rajta. Ezen sok méreg, a' melly  
egész Német Országnak megétetésére elég  
lett volna, a' hordók a' vizben széllyel  
pattanván, majd mind kifolyt. A' sze-  
rentsétlen történetet a' Politziai előljárók  
megértvén, a' partra azonnal strázsákat  
állítottak, hogy a' tájon, a' hol a' hajó  
elsüllyedett, vizet senki ne merítsen;  
's azt is kihirdették, hogy azon kútakból,  
mellyek egyenesen az Albis, vagy Elbe  
vizéből veszik vizeket, vagy azzal közö-  
sülésben vagynak, senki ne merítsen.  
Hogy ezen nagy vigyázásra szükség volt,  
megtettzik abból, hogy egy kutya ott  
közel az Albis vizéből iván, helyben mind-  
járt megdöglött, melly azt mutatja, hogy  
az egész folyónak nagy mértékben meg-  
kellett a' méregtől rontattatni. Csak a'  
nagy vigyázásnak fogja a' város köszöni,  
ha egyéb szerentsétlen következesek  
is nem fognak a' történetből reá követ-  
kezni.

### Ujabb Ujságok.

Az 1815-dik észkendőtől fogva szám-  
hivettetett Frantziák közzül időnként már

eddig is sokak visszabotsáttattak hazá-  
jokba, közelébből pedig általjában mind  
botsánatot és a' hazájokba való térésre  
engedelmet nyertek — kivéven az ügy-  
nevezett Királygyilkosokat, melly neve-  
zet alatt azok érttetnek, kik a' Con-  
ventben a' Királynak megölettetésére volk-  
soltak volt. Neveik azoknak, kik már  
mind botsánatot kaptak, ezek: Grouchy,  
a' két Lallemand testvérek, Drouet, d'Erlon,  
Lefebvre - Desnouettes, Ameilh,  
Clausel, Laborde, Debelle, Bertrand,  
Drouet (megíteltetett 's felszabadított),  
Brayer, Gilly, Cambrone (megíteltetett  
's felszabadított), Lavalette (halálra  
íteltetett, a' tömlőczből elszöktetett,  
's most kegyelmet nyert), Savary, Soult  
(már régen vissza jött), Alix (hason-  
lóképpen), Vandamme, General Lamarque  
(már régen vissza tért), Mouton  
(hasonlóképpen), Harel, Pirè (már régen  
vissza tért), Arnault, Pommereuil (már  
régen vissza tért), Regnaud-de-St Jean-  
d'Angely (megholt), Arrighi (már vissza  
tért), a' Dejean' fija (hasonlóképpen), Real,  
Bouvier - Dumolard (már vissza tért),  
Durbach, Dirat, Defermon (már vissza  
tért), Excelmans (hasonlóképpen), Ma-  
ret, Marbot (már vissza tért), Felix-  
Lepelletier, Boulay de la Meurthe, Mé-  
hèe, Fressinet, Thibaudeau, Bory-Saint-  
Vincent, Felix Desportes, Mellinet, Hul-  
lin, Cluys (már vissza tért), Courtin  
(hasonlóképpen), Forbin-Janson fia (ha-  
sonlóképpen), Le Lorgne-Dideville.

\* \* \*

A' Londoni Ministeri Kurir egy  
magános levelet adott ki Manchesterből,  
melyben ezen sorok is előfordultak: —  
„Cobbet úgy akart, hogy November'  
30-dikán pompás bejövettel tartson itt  
Manchesterben. Véghetetlen sokaság fog  
itt akkor jelen lenni — 's minthogy a'

Radikálisok oly határozást nyilatkoztattak ki, hogy ők az első alkalmutossággal fegyresen fognak egy gyűlést tartani, és hogy valósággal oly nagy számú pistolyokat is vásároltak össze, hogy ezen fenyegetődzéseket munkába vehetik, erre nézve felni lehet hogy December 1-ső napján ismét valamely erőszakos történetek ferdithatnak nállunk elő. —

A' fenn-nevezett Kurir azonközben bizsatja a' maga levelezőjét, hogy né felenek ezen fenyegetődzéstől. Sőt ha lenni találna is valami efféle, az Előljáróknak előre való jó intezetek, 's az Augustus' 16-dikán elfordult történeteknek szomorú következéseire való visszaemlekezés, gátat fog a' nvughatalankodóknak mésterkedéseik' elejébe tenni, 's több effélek.

Londonban oly hir kerekedett volt szárnyra Nov. 28-dikán, hogy a' Király' elméjében oly változást kezdettek volt az előbbeni napon észre venni, mellyek némünémü reménységet nyujtottak az Orvosoknak azerant, hogy talám még ezen tekintetben is könnyebbülést fog érezni. Testére nézve meg jól bírja magát.

\* \* \*

Sandról ismét megszollaltak az újságlevelek. Ő még most is ágyban fekvő beteg, 's az is fog maradni hatála' órájáig; a' sebe meggyógyithatatlan, melly ötet mind jobban jobban emészti és epesiti. —

„Mondják, hogy egy levélből, mellyet testvér hugához irt, egy Német Országban felállítandó Ritteri Rendről való idea által látszik az elméje egészszen elfoglaltatva lenni.

### H í r a d á s.

Léva mezővárosa N. Bars varmegyében az Esterházy Herczegség ezen nevű Uradalmától az azon mezővárosban lévő nagy vendégfogadót a' hozzátartozó korésmával egygyütt árendába vévén, ezennel minden katonai és nemes rendű útasoknak hírül adja, hogy nemcsak hogy az ezen fogadóházban régtől fogva uralkodó rendtelenségek már egészszen elhárítottak, hanem a' mi a' ételt és italt illeti is, ezen tekintetben, sőt minden egyéb tekintetben is jó szolgálatot találnak a' vendégek illendő árron. — Az utóbbi farsángtól tolfogva közönséges bállok is adattattak ugyan ezen vendégfogadóban, 's ezen tekintetben is mindenféle legjobb készülétek megtétettek 's a' Fogados ennekutanna semmit el nem fog mulatni, hogy egyéb jó készűllteken hívül világosítás és derék muzsikások által is, valamint télen által, úgy a' nyárrakra ferdés vegett itt által útozó 's ide megszálló Uraságoknak az itt mulatást mennél kedvesebbé tehesse.

### J e l e n t é s.

Egy ifjú ember kívánkozik Magyar Országban valamely Tek. Uradalomban gazdaságbeli hivatalba beállani, akár Számadónak, akár pedig a' Mesterséges 's Természetes gazdaságnak folytatására, kinek is eddig viselt hiv gazdaságbeli szolgálatjáról hiteles levelei vannak, mind azonáltal 500 forintot nagyobb hitelre hiveségének szándékozik Cautio fejében abbéli Tek. Uradalmi Cassába letennie. Magyar, Német, Deák, Tóth, és Oláh nyelvekkel él; azért kinek szüksége volna rája, róla való bővebbi tudósítást a' M. Kurir Kiadójától vehet.

**Száz forint Conventió's pénzért tadtak Váltó ezédulában: —**  
 Dec. 14-dikén 249 $\frac{1}{2}$  — 15-dikén 249 $\frac{1}{2}$  — 16-dikán 249 — forintot.

# Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

## Magyar Ország.

*A Pesti és Budai levelekben így írnak Dec. 11-dikéről: —*

Mintbogy a' jövő 1820-dik esztendő Jan. 16.-kán fog tartatni a' Magyar Penziós Intézetnek fél-esztendei Gyülekezete Méltóságos Borsodi és Katymári Latinovits János Urnak a' Kir. Helytartó Tanács Tanácsossának, 's Cancellaria Directorának, mint ezen jótévő Penziós-Intézet Elölülőjének, 's a' vele munkálkodó Deputaciónak nevében ezennel kihirdettetik, hogy a' kik az említett nap előtt szokott Kérelem-Leveleiket a' meghívató bizonyosságokkal együtt bemutatják, mind személyekre, mind özvegyeik, és árváik részére nézve úgy fognak tekintetni, mintha e' folyó 1819. Julius 1-ső napján vétettek volna fel a' Penziós Intézetbe, különben pedig, ha az említett Januarius 16-dik napja után érkeznének be Kérelmeik, tsak 1820-dik Januarius 1-ső napjától fogva számláltatván, részeshülhetnek a' Penzióban.

Új vidéken November 7-dik napján fényes pompával nyitattott meg a' Újvidéki Gymnasium, mellynek Fundamentomát még 1810-ben boldogult Beregszói Vukovits Sabbas Ur vetette meg: de különböző akadályok miatt tsak 1815-ben gyűhetett össze elegendő pénz annak megfundálására, és a' Felsőfok helybenhagyás tsak 1818. October 28-dikán következett. Már ugyan Vukovits Sabbas Urnak Fundatiójától kezdve esztendőnként egy egy Grammatikális Professor állított-be. 1818-ban pedig a' Rhetorika, a' folyó 1819-ben végre a' Poetica Classicusok is behozattattak. Az Új Vidéki Patronusok Nagy Méltóságú Sztratiimirovits István Karlowitzi Érsek és Metropolita ő Excellenziajának jelenlétében Schaffarik Pál József Urat Philosophiának Doctorát választották, közmegegyezéssel,

a' Poetika Classis Tanítójának, és Directorának. A' múlt esztendőben ezen Gymnasiumban tanultak 147; most mintegy 200-ra számlálhatni a' Tanulókat. Ezen intézettel egybekaptosztatott a' Rajzolás és Ékesírás taníttása is; nem különben szép rendelések tétettek a' szegényebb Tanulók tartásáról. — Melly jeles rendelések minden nagyobb városoknak példát adhatnak, az Új Vidéki nemes lelkű Polgároknak pedig örökös dicséretekre szolgálnak.

## E r d é l y.

*Kolosvárról* November' 25-dikén. A' Kolosvári Lyceum, és Gymnasium, November 7-dikén kezdette az újonnan bé állott Oskolai esztendőt. Ezen alkalomatosságot nevezetesebbé tették Fő Tisztelendő Guul János Urnak a' Regyes Oskolák Rectorának, a' Nemes Convictus Regensének, és a' Királyi Gymnasium Directorának, ezen czélra tett helyes intézetei, a' ki a' fent nevezett napon, reggeli 9 órakor, Trombiták harsogásával adatván jelt az Ifjúságnak az öszve jövőre, számossan jelentek meg (mivel a' Kir. Lyceum még el nem készült) a' Nemes Convictus ebédlő Palotájába, több Uri Vendégekkel, a' Philosophia, és Gymnasium Professoraival együtt. Ekkor Fő Tiszt. Guul János Ur, a' Gymnasium Directora, az a' végre elkészített Cathedrába felállván, ezen szép gyülekezet előtt, fontos, és ékes deáksággal készült beszédet tartott a' Tanuló Ifjúsághoz, a' Szelidebb Tudományok méltóságáról, és hasznairól, mellyel a' tudományáról köz tiszteltetést érdemelt Director Ur iparkodott gyökeres beszédjével a' tanulás végett öszve sereglett Ifjúságot a' tudományok szorgalmatos tanulására buzdítani. Ennek vége lévén, az Ifjúság szép rendel az Academicum Templomba ment, 's a' Szent Lelket segítségül híván, énekes Szent Misét halgatott.